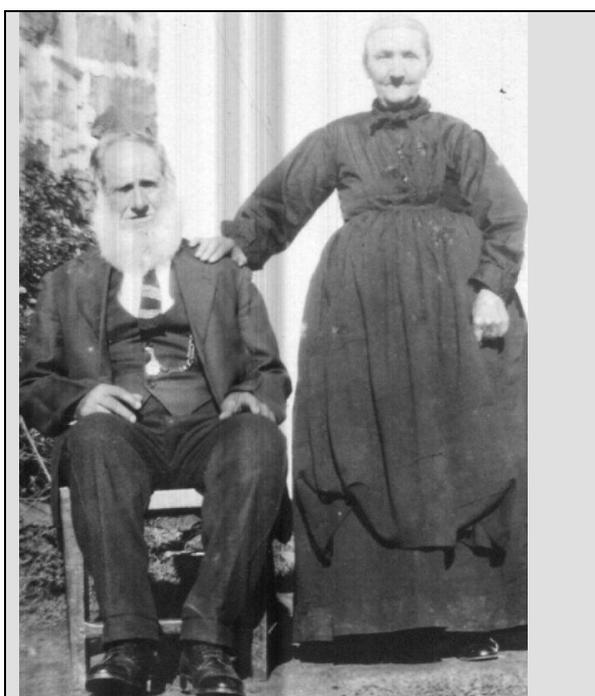

Hoofstuk 10

Gerhardus Stephanus Christoffel

du Preez (g14) (1852 – 1936)

Gerhardus en Cornelia du Preez

G. S. C. du Preez

In hierdie hoofstuk

Gerhardus en Cornelia

Gertruida Johanna Dorothea
Magdalena – bl. 224

Susara Johanna – bl. 226

Roelof Johannes – bl. 227

David Schalk – bl. 228

Gerhardus Andries Stefanus – bl.
230

Cornelia Maria – bl. 232

Stephanus Petrus – bl. 232

Stephanus Petrus – bl. 233

Susara Johanna – bl. 235

Cornelia Maria – bl. 237

Seun – bl. 238

Oriëntasie

Gerhardus¹ du Preez (1852 tot 1936) was die veertiende en jongste kind van Roelof Johannes du Preez en die derde kind by sy tweede vrou, Susanna Johanna Scheepers. Hy word 83 jaar oud.

Hy trou, toe hy 20 jaar oud is, met die 19-jarige Cornelia² Jansen van Vuuren (1854 - 1933) wat die dogter was van David Schalk Jansen van Vuuren en Gertruida Johanna Dorothea Magdalena du Plessis.³ Gerhardus en Cornelia het elf kinders gehad, waarvan vier vroeg oorlede is.

Hy het geboer, as 'n bywoner, onder andere, op Wildealskraal in die Distrik Heidelberg Tvl. Uit die beskikbare gegewens is dit duidelik dat Gerhardus en Cornelia hulle lewe lank arm mense was. Hy en drie van sy seuns veg in die Anglo-Boereoorlog. Cornelia was saam met die jonger kinders in die konsentrasiekamp te Heidelberg Tvl.

Brokkies oor die Heidelberg Kommando en die Anglo-Boereoorlog

Die Heidelberg Kommando het bestaan uit mense wat gewoon het in die Veldkornetskappe (Wyke) Heidelberg-dorp, Suikerbosrand, Kliprivier, Roodekoppen, Hoogevelden en Boksburg. Die kommando het self sy sterkte gestel op 1350 perderuiters en 850 voetgangers – ’n totaal van 2200. Van hulle het 1211 opgedaag toe hulle opgeroep is vir die oorlog.⁴ Op 11 Oktober 1899 breek die oorlog uit. Die Heidelberg Kommando was al voor die datum na die Natalse gevegsfront gestuur. Daar neem hulle deel aan ’n hele aantal bewegings en gevegte. Hulle onderskei hulle veral te Colenso (16 Desember 1899) en Spioenkop (24 Januarie 1900).

’n Klompie Boere met Spioenkop op die agtergrond

’n Gedeelte van die kommando word afgedeel om in die Vrystaat te gaan help onder genl. Christiaan de Wet. Die pogings om genl. Cronjé by Paardebergdrif te ontset misluk. Daarna veg hulle te Poplar Grove aan die Modderivier, Abrahamskraal en Brandkop. Hulle sien hoe Bloemfontein deur die Britte ingeneem word op 13 Maart 1900. Daarna is hulle betrokke by gevegte te Tafelkop, Brandfort en Vetrivier voordat hulle weer aansluit by hulle makkers.⁵

Die res van die kommando het intussen Biggarsberg beset. Die verenigde kommando verdedig in Mei 1900 die Germiston-omgewing, neem deel aan die geveg te Donkerhoek en probeer Heidelberg verdedig. Hulle onttrek van Heidelberg om skade aan die dorp te voorkom en die dorp word op 23 Junie 1900

ingeneem. Daarna neem die kommando deel aan gevegte te Greylingstad, Fortuna, Geluk en op 27 Augustus 1900 te Bergendal (Dalmanutha).⁶ Die slag van Bergendal dui op die einde van die konvensionele fase van oorlogvoering en hierna volg die fase van guerrilla-oorlogvoering.

Die Britte het op ’n hele aantal wyses probeer om die Boere te laat ophou veg:

- Na die inname van Bloemfontein en later van Pretoria het die Britte die Boere probeer oortuig dat die oorlog in werklikheid verby is. Hulle het aan die Boere die geleentheid gebied om wapens neer te lê en ’n eed van neutraliteit af te lê. Hulle kon dan na hulle plase terugkeer. (Die terugkeer na die plase het egter nie uitgewerk met die verskroeiende aarde aksie nie.) Diegene wat die eed van neutraliteit afgelê het, is “hendsoppers” (hands uppers) deur die Boere genoem en diegene wat aan Britse kant gaan veg het, is “joiners” genoem. Diegene wat dwarsdeur die oorlog geveg het, het bekendgestaan as “bittereinders”. Uiteraard was die Boere nie gediend met die hendsoppers nie en is die joiners as verraaiers behandel. Lank na die oorlog was daar nog bitterheid tussen baie van die mense. Ook ’n hele aantal Heidelbergers het die eed van neutraliteit afgelê.
- Die tweede wyse wat die Britte probeer het, was die strategie van verskroeiende aarde. Die Boere moes ontsê word van hulle bron van kos en inligting – nl. die plase. Daar was toe reeds begin met die afbrand van huise as ’n strafmaatreeël. Die beleid is uitgebrei om die plaashuise af te brand en die diere wat nie weggevoer word nie, dood te maak. Tesame hiermee is die land grootliks in stroke verdeel deur blokhuse en doringdraad om die Boere se beweeglikheid aan bande te lê en verbindingstroetes te beskerm.
- Die derde wyse het uit die verskroeiende aarde beleid ontplooi. Daar was reeds hendsoppers wat die veiligheid van die Britte opgesoek het en hulle is in kampe geplaas. Namate plase verbrand is, moes die ou mans wat nie kon veg nie, die vroue en die kinders gehuisves word. So kry die konsentrasiekampe beslag. In sommige kampe het dit beter gegaan as in ander. Die resultaat was egter matelose ontbering en smart met ’n beraamde 26000 – 27000 sterftes in die kampe.

Die oorblywende manskappe in die Heidelberg Kommando was in die fase van guerrilla-oorlogvoering veral aktief in hul eie distrik en die Noord-Vrystaat. Skermutselings het plaasgevind en treine is ontspoor en beroof. Op 31 Mei 1902 is vrede gesluit.

Genealogiese gegewens

g14 **DU PREEZ, Gerhardus Stephanus Christoffel**⁷: *Potchefstroom Dist. Wyk Vaalrivier, Seekoeifontein 17.12.1852⁸; ≈Potchefstroom NHK 4 of 11.9.1853⁹; †Standerton Dist. Elandslaagte 22.2.1936¹⁰.

x Potchefstroom GKSA 19.7.1873¹¹: **VAN VUUREN, Cornelia Maria Jansen**: *Potchefstroom (Dist.) 3.6.1854¹²; ≈Potchefstroom NHK 19.11.1854¹³; †Standerton Dist. Elandslaagte 4.3.1933¹⁴. Dogter van David Schalk Jansen VAN VUUREN en Gertruida Johanna Dorothea Magdalena DU PLESSIS.

Jeug

Baie min is bekend oor Gerhardus se jeug. Sy ouers het albei die Groot Trek meegemaak, maar hy is na die trek gebore. Hy is gebore op 17 Desember 1852 in die Wyk Vaalrivier, op sy stiefoupa Lindeque se plaas Seekoeifontein in die destydse (groot) Potchefstroom distrik. Toe hy gebore is, was sy oudste broer 28 jaar oud en die oudste oorlewende suster 23 jaar. Hy is gedoop te Potchefstroom gedurende September 1853. Die doopgetuies was sy oupa en ouma aan moederskant, Gerhardus Stephanus (Christoffel) Scheepers en Johanna Isabella Servasina Potgieter sowel as sy broer en skoonsuster, Gerrit Johannes Lindeque du Preez en Elizabeth Johanna Cornelia Smit.

Sy moeder is oorlede omstreeks 1853 toe hy nog baie klein was – een of twee jaar oud. Sy stiefmoeder Catharina Britz sou dus vir die grootste gedeelte van sy jeug sy moeder wees.

Hy trou in die Gereformeerde Kerk Potchefstroom op 19 Julie 1873 met Cornelia Jansen van Vuuren. Hulle huwelik sou 59 jaar en 7 maande duur.

Cornelia was die sesde van die veertien kinders van David Schalk Jansen van Vuuren en Gertruida Johanna Dorothea Magdalena du Plessis. Cornelia is blykbaar vernoem na haar ouma aan vaderskant, Cornelia Maria van der Merwe. Cornelia is gebore op 3 Junie 1854 in die Potchefstroom Distrik en is gedoop op 19 November 1854. Die doopgetuies was Christoffel Johannes Jansen van Vuuren en Clara Isabella Maria Louisa du Plessis.

Cornelia se pa, David, is gebore op 14 April 1822 in die Graaff-Reinet Distrik en oorlede op 4 April 1889. Hy woon op die plase Buffelskloof nr. 44 en Rietfontein nr. 54 in die Potchefstroom Distrik. Gertruida du Plessis is op 27 Mei 1825 in die Cradock Distrik gebore, met David getroud op 5 September 1843 en oorlede op 28 Februarie 1878. Beide Cornelia se ouers het as kinders die Groot Trek meegemaak. Haar oupa Van Vuuren het as Voortrekker verskillende leiersposisies bekleed.

Militêre diens

Dit is nie bekend of Gerhardus aan sommige van die veldtogte teen inboorlinge en die Eerste Vryheidsoorlog deelgeneem het nie. Daar was, onder andere, die veldtogte teen Sekhukhune (1876), Mapoch (1882), Modjadji (1890), Malaboch (1894), Magoeba (1895) en Mpephu/Mogato (1898). Die Heidelberg Kommando het blykbaar aan hierdie veldtogte deelgeneem. In 1880 vind die Eerste Vryheidsoorlog teen Brittanje plaas toe Gerhardus ongeveer 27 jaar oud was.

Hy veg in die Anglo-Boereoorlog (1899 – 1902) in die Heidelberg Kommando onder Generaals Piet Viljoen en Spruyt. Volgens familie-oorlewering het hy en sy seuns Roelf, David en Fanie dwarsdeur die oorlog geveg. Hy is glo in die boud of heup gewond – hieroor is die familiestories nie so duidelik nie. Hy het egter die res van sy lewe mank geloop. Sy seun David is ook blykbaar aan die einde van die oorlog gevange geneem.¹⁵ In 1923 ontvang hy 'n medalje vir die deelname aan die oorlog as deel van die Heidelberg Kommando¹⁶. Na afloop van die oorlog eis hy om skadevergoeding¹⁷ en dit verskaf ook 'n aanduiding van hoe hulle geleef het.

Hy eis vir sy huis wat deur Engelse troepe op Wildealskraal afgebrand is. Die huis was van klip gebou, met 'n grasdak en was 40x18 (voet) groot - dit is nagenoeg 67 vk. meter. Al die meubels is ook verbrand. Die eis sluit ook 250 skape, 3 beeste, 80 hoenders, 23 ganse, 7 eende, 30 sakke mielies en 300 gerwe manna in. Daar is ook drie perde verloor op kommando. Die eis bedra £478.17.6, maar net £43.10.0 word uitbetaal.

Voorbeeld van 'n plaashuis wat verbrand is

In die kampregister word aangedui dat sy 48 jaar oud is, Gertruida Johanna 25 jaar, Stephanus Petrus 10 jaar, Susanna Katrina 8 jaar¹⁹ en Cornelia Maria, 6 jaar. Daar is 'n nota in rooi ink oor die inskrywing in die kampregister van Heidelberg: "Natal 8.4.02". Daar kon egter geen inskrywing van hulle teenwoordigheid in die kampe te Merebank, Howick of Jacobs opgespoor word nie.

Gerhardus se verliese tydens die oorlog wys duidelik dat hulle niks of byna niks gehad het waarheen hulle na die oorlog kon terugkeer nie.

Woonplekke en eiendom

Die bewegings van die gesin is maar vaag, met net hier en daar 'n brokkie inligting wat kan help om die plekke waar hulle gewoon het, te bepaal.

Gerhardus het 'n lewe gemaak deur te boer. Daar kon geen aanduiding van enige grondbesit gevind word nie.

Heidelberg Tvl. Konsentrasiekamp

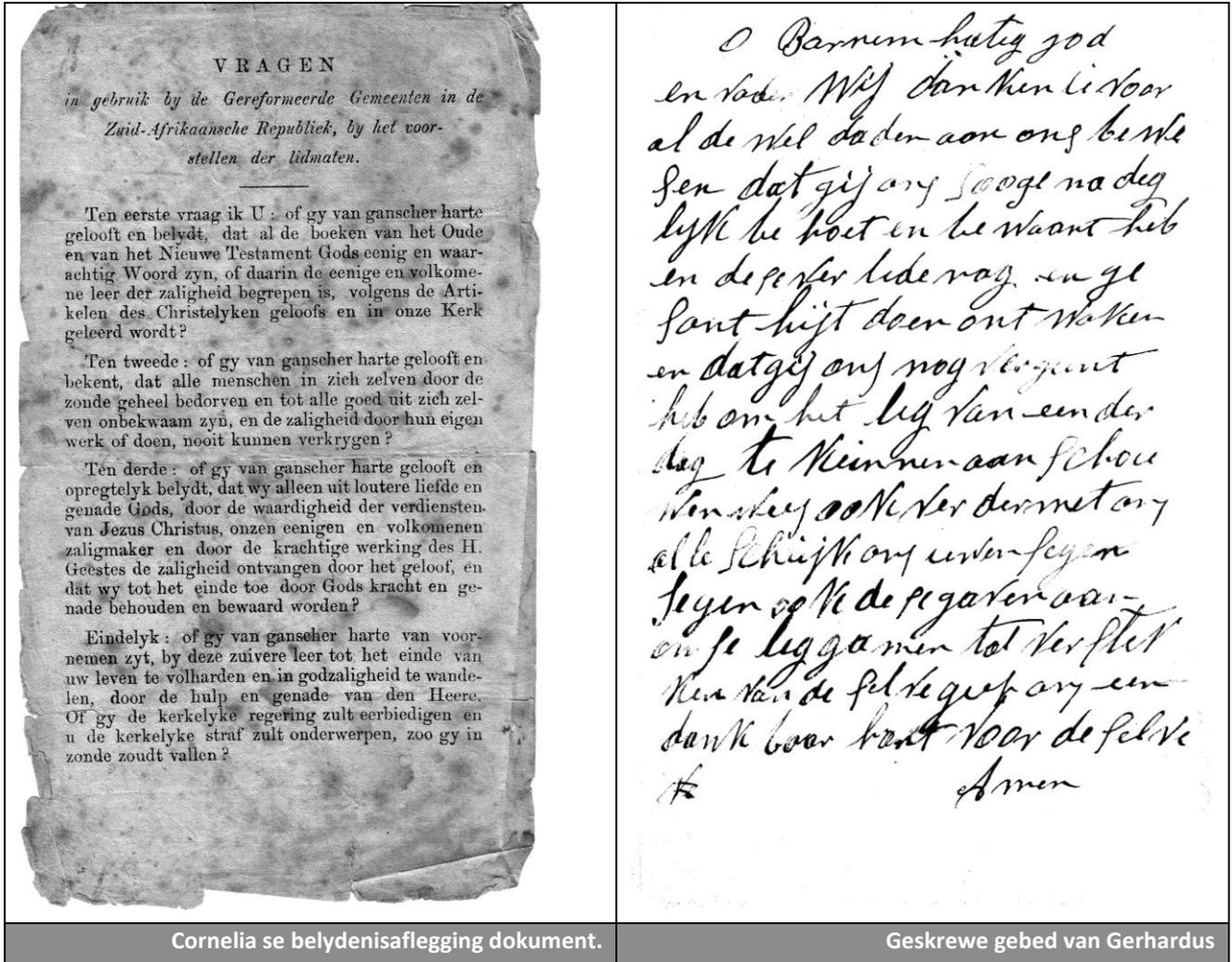
In 1873 is Gerhardus-hulle op Potchefstroom getroud. Dit lyk asof Gerhardus-hulle saam met sy vader-hulle op Misgund²⁰ gaan woon het op die gedeelte wat aan sy oudste broer, Andries, behoort het. Hulle dogter Gertruida is in 1874 in die Wyk Kliprivier, Distrik Heidelberg, gebore. Misgund was in daardie wyk. In 1875 is Gerhardus se vader oorlede en in 1881 sy oudste broer Andries.

Later het hulle hul op Wildealskraal gevestig. Die suidelike gedeelte van Wildealskraal in die Wyk Roodekoppen, Heidelberg Distrik, was 'n plaas van Gerhardus se oudste broer Andries. Nadat Andries in 1881 oorlede is, erf van sy seuns die plaas. Dit is moontlik dat Gerhardus-hulle by van hierdie seuns tereggekome het.

Wat wel bekend is, is dat die gesin in 1890 attestasie ontvang na die Gereformeerde Kerk Heidelberg en in daardie stadium op Wildealskraal moes gewoon het tot en met die Anglo-Boereoorlog. Dit is nie duidelik of Gerhardus-hulle na die ABO weer teruggekeer het na Wildealskraal en of hulle elders gaan woon het nie. In die

familie word ook vertel dat hulle op Greylingstad gewoon het. Dit kom egter voor asof hulle van hul laaste jare by hulle kinders deurgebring het. Volgens sy boedel het Gerhardus nog bietjie geboer ook. Toe hulle seun Petrus in 1923 oorlede is, is Gerhardus se adres as Pk. Cedarmont aangegee en dit is dus moontlik dat hulle reeds in daardie stadium te Platkop of Elandskraal gewoon het²¹. In 1932 teken hulle 'n kodsil tot hulle Testament op Platkop wat die plaas van hul skoonseun Jan Jansen van Vuuren was. Moontlik bly hulle op 'n tydstip by hul oudste dogter Gertruida en haar man, Pieter Venter, op Elandslaagte. Beide Gerhardus en Cornelia is daar oorlede. Hulle het moontlik ook gewoon op 'n plaas Rietvley/Rietvallei²².

Kerk

Op 8 Oktober 1870 lê Gerhardus belydenis van geloof af in die Gereformeerde Kerk Potchefstroom²³. Hy bly lidmaat van die gemeente tot 30 Januarie 1890 toe attestasie na die GK Heidelberg afgegee word vir hom en sy vrou. Wat egter vreemd is, is dat hulle hul eerste dogter in 1878 doop in die Gereformeerde Kerk Pretoria en ook die kinders wat direk op haar volg. Dit wil dus voorkom asof hulle hul lidmaatskap van die GK Potchefstroom behou het, maar reeds binne die grense van die GK Pretoria gewoon het. Die GK Pretoria het Heidelberg ingesluit totdat daar te Heidelberg 'n gemeente gestig is in 1890.

Hoeksteen van die oorspronklike gebou van die Gereformeerde Kerk, Heidelberg Tvl.

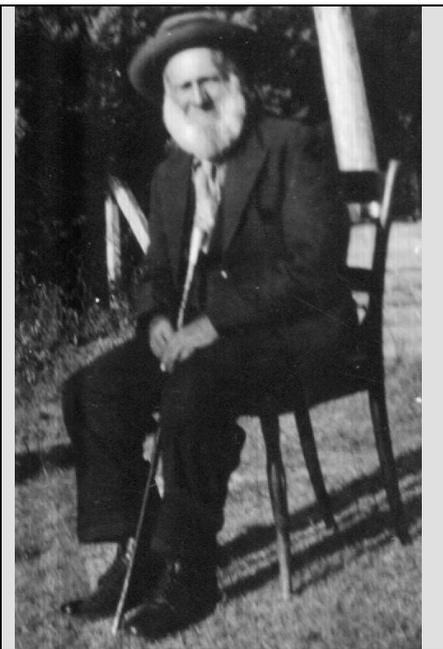
Die datum van Cornelia se aflegging van belydenis van geloof kon nie sonder twyfel bepaal word nie omdat daar meer as een persoon met die name in dieselfde tydsgleuf belydenis afgelê het. Wat egter van haar behou gebly het is die dokument met die vrae by belydenisaflegging daarop. Agterop die dokument het haar pa aangeteken: "C M van Vuuren myn dochter". Die dokument is gevind in Gerhardus se Statebybel.

Die Bybel is in 1878 gedruk. Voorin is 'n inskrywing: "Dese boek behoort aan my G.S.C. Du Preez geboren den 1852 den 17 Deetseember". Daar is ook 'n paar ander stukke in die Bybel gevind, waaronder twee blaadjies van sy pa se geslagsregister, 'n gebed wat Gerhardus uitgeskryf het en 'n brief aan hom.

Die gesin

Gerhardus en Cornelia het elf kinders gehad. Vier van die kinders is vroeg oorlede. Die kinders was soos volg²⁴:

- Gertruida Johanna Dorothea Magdalena (1874), getroud met Pieter Johannes Lodewikus Venter.
- Susara Johanna (1876) wat vroeg oorlede is.
- Roelof Johannes (1877), getroud met Susara Catharina Johanna Magdalena van der Walt.
- David Schalk (1879), getroud met Cornelia Petronella Venter.
- Gerhardus Andries Stefanus (Fanie) (1882), getroud met Anna Cecilia Labuschagne.
- Cornelia Maria (1885) wat vroeg oorlede is.
- Stephanus Petrus (1887) wat vroeg oorlede is.
- Stephanus Petrus (Petrus) (1888), getroud met Johanna Isabella Potgieter.
- Susara Johanna (1890), getroud met Jan Bernardus Jansen van Vuuren.
- Cornelia Maria (1893), getroud met William Hendrik (Willie) Green.
- 'n Seun (1897) wat by geboorte of vroeg daarna oorlede is.

Gerhardus du Preez

Daar is 23 jaar verskil tussen die eerste en die laaste kind. Die gesin woon voor die Anglo-Boereoorlog in 'n huis van 67 vk. meter. In daardie stadium bestaan die gesin uit die ouers en sewe kinders.

Daar is nie baie bekend oor die kinders in die gesin en hul latere lewens nie. Met verdere navorsing kan daar dalk heelwat gegewens en foto's opgespoor word.

Laaste jare

Op 4 Maart 1933 is Cornelia oorlede in die ouderdom van 78 jaar.

Hulle agterkleinkind, Rina Coetzee²⁵ vertel dat sy, toe sy nog klein was, deur haar ouers geneem is om haar vir Gerhardus te "wys". Sy was Roelof – Gerhardus se oudste seun – se eerste kleinkind. Sy vertel dat sy bang was vir die man met sy groot baard. Hy was toe blind en sy kan onthou dat hy oor haar gesig gevoel het.

Gerhardus is op 22 Februarie 1936 oorlede op 83-jarige ouderdom. Sy boedel het bestaan uit roerende goedere ter waarde van £83.3.6 en na die aftrekkings van kostes was daar £79.4.6 vir verdeling tussen die erfgename.

In die boedel was 22 beeste, 8 skape, 2 katels, 'n bed, 'n matras, 'n rusbank, komberse en breekgoed. Hy het ook 'n pensioen ontvang – vermoedelik ouderdomspensioen en/of oudstryderspensioen as gevolg van die Anglo-Boereoorlog.

Die beredderaars van die boedel was sy seuns Roelf en David. Roelf het egter versoek om vrygestel te word van die bereddering en David het toe voortgegaan.

Die erfgename was die ses oorlewende kinders en die minderjarige dogter van Petrus (Johanna Isabella du Preez). Elke erfgenaam het £11.6.4 ontvang.

Gerhardus Stephanus du Preez duly sworn states,
I live on the farm Wildealskraal, I handed in
a claim which I swear is correct and everything
my bona fide property.

On 28 June 1901 my house and furniture
were burnt, the house was 40 x 18 built
of stone with thatch roof.

On 25 June 1901 250 sheep were taken by the
troops from my farm

My poultry, 23 geese, 80 fowls, 7 ducks were
taken.

3 head of cattle (1 large ox, 1 large cow, and a calf)
were taken in Oct 1901 from the farm Koffiespruit
4 large pigs & 6 young pigs. 30 bags of mealies
were burnt about 30 bags, 300 bundles of manna
on the land, reaped,

Receipts A, B, & C were for horses killed & lost on
Commando.

G S du Preez

Sworn before me at Leeuwkraal dist Heidelberg
this 19th day of May 1903.

E. A. W. 004

Capt. J. A. C.
J. P.

Gerhardus se eis om skadevergoeding na die Anglo- Boereoorlog

"Gerhardus Stephanus du Preez duly sworn states, I live on the farm Wildealskraal, I handed in a claim which I swear is correct and everything my bona fide property.

On 28 June 1901 my house and furniture were burnt, the house was 40x18 built of stone with thatch roof.

On 25 June 1901 250 sheep were taken by the troops from my farm.

My poultry, 23 geese, 80 fowls, 7 ducks were taken.

3 head off cattle (1 large ox, 1 large cow, and a calf) were taken in Oct 1901 from the farm Koffiespruit

4 large pigs & 6 young pigs. 30 bags of mealies were burnt about 30 bags, 300 bundles of manna on the land reaped.

Receipts A, B, & C were for horses killed and lost on Commando.

Sworn before me at Leeuwkraal dist Heidelberg this 19th day of May 1903"

G S du Preez

*Gerhardus du Preez en
Cornelia se kinders*

Gertruida Johanna Dorothea

Magdalena du Preez (h1)

(1874 – ?)

Oriëntasie

Gertruida du Preez²⁶ is gebore in 1874 en haar sterfdatum is onbekend, maar sy oorleef haar man wat in 1953 oorlede is.

Sy trou op 32-jarige ouderdom met die 28-jarige Pieter²⁷ Venter in 1907. Hy is in 1878 gebore en is in 1953 oorlede in die ouderdom van 74 jaar.

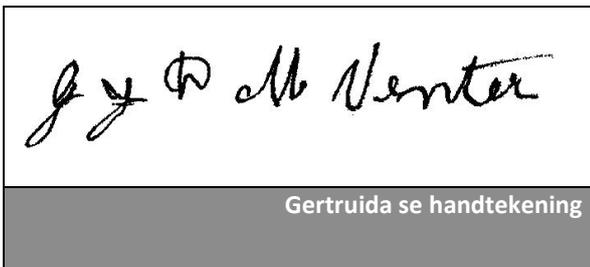
Volgens Pieter se sterfkennisgewing het hulle vyf kinders gehad. Hulle het op die plaas Elandslaagte gewoon en later op 'n plot te Clewer suidwes van Witbank.

Genealogiese gegewens

h1 **DU PREEZ, Gertruida Johanna Dorothea Magdalena**: *Heidelberg Tvl. Dist. Wyk Kliprivier 13.7.1874²⁸; ≈Pretoria GKSA 18.4.1878²⁹.

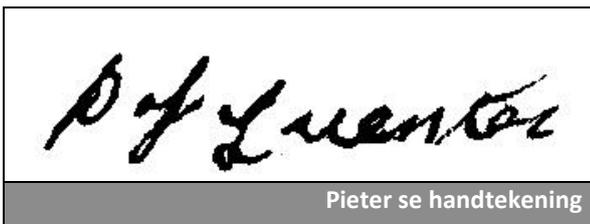
x Heidelberg Tvl. GK 3.3.1907³⁰: **VENTER, Pieter Johannes Lodewikus**: *Standerton³¹ Bosmansfontein 10.12.1878³²; †Witbank Dist. Clewer 13.10.1953³³. Seun van Gerhardus VENTER en Anna Catharina VENTER.

Lewensloop

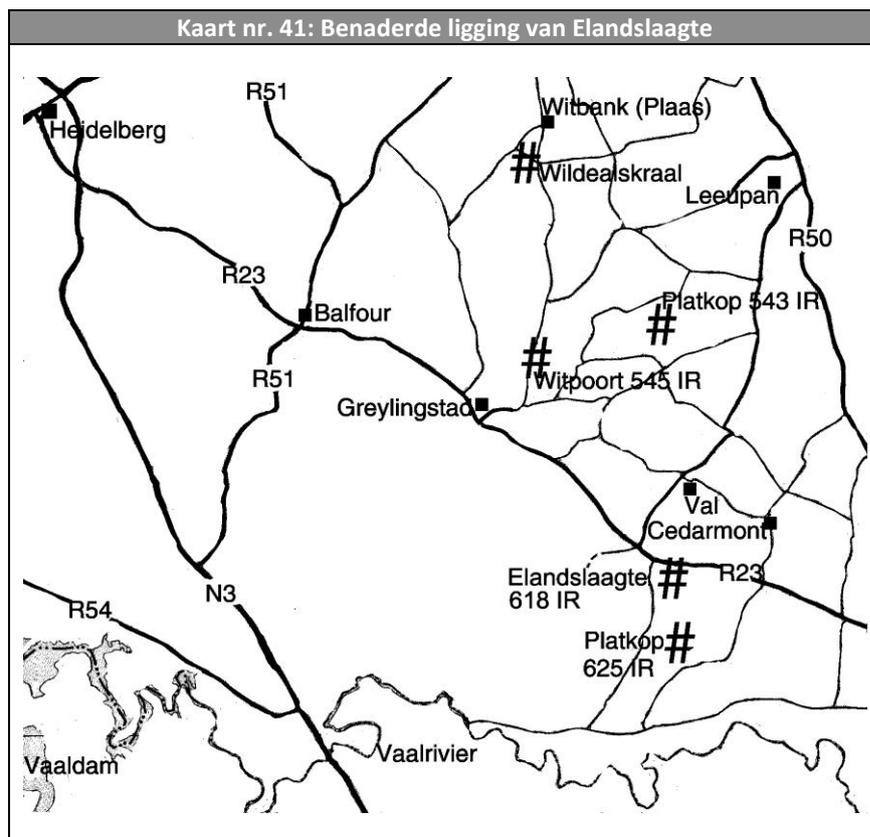
Gertruida is waarskynlik op die plaas Misgund gebore op 13 Julie 1874. Sy is gedoop in die GK Pretoria op 18.4.1878. Die getuies by haar doop was haar grootouers aan moederskant, "David Schalk J van Vuuren en Gertruida Johanna Dorothea Magdalena du Plessis". Sy is juis na hierdie ouma Jansen Van Vuuren (gebore Du Plessis) van haar vernoem.

Sy het by die uitbreek van die Anglo-Boereoorlog by haar ouers op Wildealskraal gewoon en is op 26-jarige ouderdom saam met haar ma gevang en in die konsentrasiekamp te Heidelberg Tvl. geplaas.

Sy trou op 32-jarige³⁴ ouderdom met die 28-jarige Pieter Venter op 3 Maart 1907 te Heidelberg Tvl. Die huwelik is bevestig deur ds. Petrus Postma van die Gereformeerde Kerk. Pieter was afkomstig van Bosmansfontein in die Standerton Distrik en Gertruida van Rietvlei in die Heidelberg Tvl. Distrik. Pieter se suster Cornelia was getroud met Gertruida se jonger broer, David.

Pieter is gebore op 10 Desember 1878 op die plaas Bosmansfontein in wat later die Standerton Distrik sou wees. Pieter se ouers het op Bosmansfontein gewoon en sy vader is in 1929 daar oorlede.

Die vraag ontstaan of Pieter deelgeneem het aan die Anglo-Boereoorlog. Daar kon nie bo alle twyfel vasgestel word dat hy wel deelgeneem het nie. Volgens 'n eis om skadevergoeding na die oorlog wil dit voorkom of hy wel deelgeneem het en deur die oorlog geveg het.³⁵

Pieter het geboer op **Elandslaagte**³⁶ in die Standerton Distrik³⁷ en was daar in 1933 en 1936 toe sy skoonouers daar oorlede is. Die rekords van die plaas is tot by 1935 nagegaan en daarvolgens was Pieter nie 'n eienaar van 'n gedeelte van die plaas nie. In sy skoonpa se boedel word aangedui dat Pieter vir die ontvangs van sy erfposie in 1936 te Klipfontein 210, Middelburg, Transvaal, teken.

Op Pieter se sterfkennisgewing word aangedui dat hulle die volgende kinders het:

- Gerhardus Venter.
- Gerhardus Stephanus Christoffel Venter.
- Cornelia Maria Venter, wie se getroude van De Villiers was.
- Anna Catharina Venter, wie se getroude van Ras was.
- Gertruida Johanna Dorothea Magdalena Venter, wie se getroude van Brits was.

Pieter sterf op 13 Oktober 1953 op 74-jarige ouderdom. Hulle woonplek word aangedui as Plot 138, Clewer, Distrik Witbank. Gertruida oorleef Pieter en haar sterfdatum is nie bekend nie.

Susara Johanna du Preez (h2)

(1876 – 1878)

Oriëntasie

Susara is gebore op 11 Maart 1876 en oorlede op 5 Maart 1878 in die ouderdom van twee jaar.

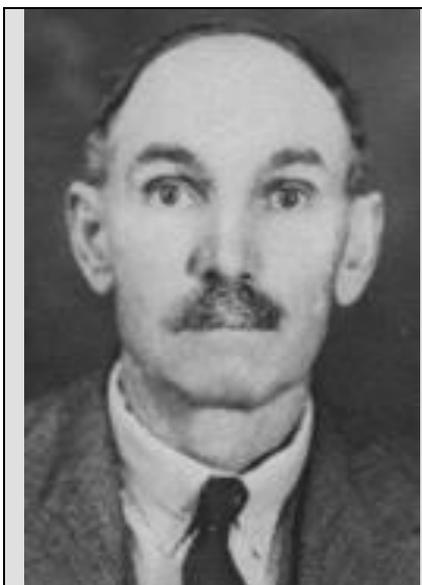
Sy is gedoop in die GK Pretoria en die getuies by haar doop was Andries Johannes Stefanus (Stephanus) du Preez en Susanna Catharina Labuschagne. Andries J S was die seun van Andries du Preez, die oudste broer van Gerhardus. Susanna C Labuschagne was die dogter van Sara Catharina du Preez, 'n ouer suster van Gerhardus. Andries J S het 'n gedeelte van Wildealskraal besit. Dit is hier waar Gerhardus-hulle waarskynlik gewoon het.

Susara is vermoedelik as tweede dogter na haar ouma Susanna (Sara/Susara) Johanna Scheepers vernoem.

Genealogiese gegewens

h2 DU PREEZ, Susara Johanna: *11.3.1876³⁸; ≈Pretoria GKSA 17.7.1876³⁹; †5.3.1878⁴⁰.

Roelof Johannes du Preez (h3) (1877 – 1961)

R. J. du Preez

Oriëntasie

Roelf du Preez (1877 – 1961) word 83 jaar oud. Hy was die derde kind en oudste seun van Gerhardus du Preez en Maria van Vuuren. Roelf het eers geboer. Hy was daarna skrynwerker en messelaar en het as messelaar by enkele myne gewerk.

Op 28-jarige ouderdom trou hy in 1906 met Sarie van der Walt, wat toe 20 jaar oud was. Sy is gebore in 1886 en was 63 jaar oud toe sy in 1949 oorlede is. Hulle het vyf kinders gehad.

Roelf neem deel aan die Anglo-Boereoorlog as lid van die Heidelberg Kommando. Sarie was, saam met haar moeder, in die Howick Konsentrasiekamp.

Nota:

Roelf en Sarie en hul gesin se storie is in Hoofstuk 17. Die bronverwysings is in daardie hoofstuk aangebring.

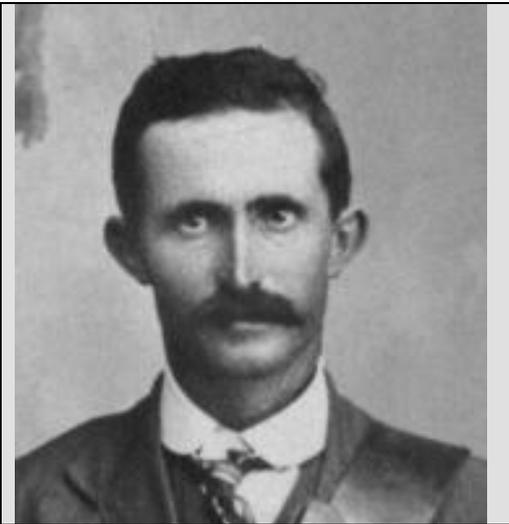
S. C. J. M. du Preez.

Genealogiese Gegewens

h3 **DU PREEZ, Roelof Johannes:** *10.12.1877; ≈Pretoria GKSA 21.4.1878; †Nigel Dist. Dunottar 12.8.1961; #Heidelberg Tvl. Nuwe Begraafplaas.

x Heidelberg Tvl. 11.9.1906: **VAN DER WALT, Susara Catharina Johanna Magdalena:** *Johannesburg Dist. 30.8.1886 ≈Pretoria GK 20.11.1886, †Heidelberg Tvl. 16.9.1949, #Heidelberg Tvl. Nuwe Begraafplaas. Dogter van Johannes Lodewikus VAN DER WALT en Johanna Jacoba STRYDOM.

David Schalk du Preez (h4) (1879 – 1953)

Oriëntasie

David⁴¹ du Preez is gebore in 1879 en is oorlede op 7 Mei 1953 in die ouderdom van 73 jaar. Hy het blykbaar geboer.

Hy trou op 6 Augustus 1907 toe hy 27 jaar oud is met die 20-jarige Cornelia⁴² Venter. Sy is gebore in 1886 en oorlede in 1971 in die ouderdom van 85 jaar.

Volgens David se sterfkennisgewing het hulle 9 kinders gehad en het hulle blykbaar in die omgewing van Greylingstad gewoon.

Genealogiese gegewens

h4 **DU PREEZ, David Schalk**: *18.9.1879⁴³; ≈Pretoria GKSA 28.12.1879⁴⁴; †Elandslaagte 7.5.1953⁴⁵.

x Heidelberg Tvl. GK 6.8.1907⁴⁶: **VENTER, Cornelia Petronella**: *19.9.1886; †6.12.1971⁴⁷ Dogter van Gerhardus VENTER en Anna Catharina VENTER.

D S du Preez

Lewensloop

David was die vierde kind en tweede seun in die gesin. Hy is gebore op 18 September 1879 en gedoop in die GK Pretoria op 28 Desember 1879. Die doopgetuies was "Frederik Willem Jacobus Jansen van Vuuren, Maria Magdalena Buys, Petrus Strydom en Susanna Catharina Lindeque". Hy is vernoem na sy oupa David Schalk Jansen van Vuuren.

C P du Preez

Cornelia se handtekening

Hy trou op 27-jarige leeftyd op 6 Augustus 1907 met die 20-jarige Cornelia Venter. David was toe afkomstig van Rietvlei in die Distrik Heidelberg Tvl. en Cornelia van Bosmansfontein, Distrik Standerton. Sy was die suster van Pieter Johannes Lodewyk Venter wat met David se oudste suster getroud was.

Cornelia was, saam met haar moeder, as vyftienjarige in die Konsentrasiekamp te Heidelberg Tvl.⁴⁸. Hulle het op 12 Oktober 1901 daar aangekom. Daar is 'n aantekening dat hulle op 8 April 1902, met bestemming Natal, vertrek het, maar daar kon nie 'n rekord van hulle in 'n Natalse konsentrasiekamp opgespoor word nie.

Voor die Anglo-Boereoorlog het David ook op Wildealskraal gewoon. Toe die Anglo-Boereoorlog uitbreek was hy 20 jaar oud en hy neem saam met sy pa en twee broers deel aan die oorlog in die Heidelberg Kommando. Volgens die tradisie in die familie het hulle almal dwarsdeur die oorlog geveg. Daar is egter 'n rekord dat David Schalk du Preez van Wildealskraal, Heidelberg, 22 jaar oud, te Bethal op 3 Februarie 1902 krygsgevangene geneem is.⁴⁹ Daar is nie in *Die Familie Du Preez van Suid-Afrika* enige ander David Schalk wat krygsgevangene kon geneem word nie. In 1923 is die oorlogsmedalje vir die Anglo-Boereoorlog aan hom uitgereik as lid van die Heidelberg Kommando.

Gesneuweldes te Spioenkop. Januarie 1900⁵⁰

Na die oorlog bevestig hy in 1903 sy broer, Roelf, se eis om skadevergoeding en dui aan dat hy op Wildealskraal woon.⁵¹

David en Cornelia het nege kinders gehad^{52 53}:

- Anna Catharina, getroud met Thomas Frederik Steyn.
- Gerhardus Stephanus Christoffel, getroud met Maria Magdalena Abigail van der Heever.
- Gerhardus.
- Cornelia Maria, getroud met George Frederik Marx.
- Susanna Catharina Petronella, getroud met Jacobus Krause.

- Gertruida Magdalena⁵⁴, getroud met Petrus Lafras Marx.
- Martha Maria, getroud met David Venter.
- David Schalk.
- Susara Johanna, getroud met Hercules Wasserman.

Daar kon nie vasgestel word of David tydens die Eerste Wêreldoorlog (en Rebelle) of die Groot Staking in Johannesburg in 1922 militêre diens gedoen het nie.

Toe David oorlede is, is sy beroep as “Ouderdomspensioenaris” aangegee. Hy sterf op Elandsplaagte in die Standerton Distrik waar sy swaer Pieter Venter geboer het. In 1911 het die egpaar ’n testament onderteken te Rietvlei in die Heidelberg Distrik. Dit word vermoed dat David as bywoner in die omstreke van Greylingstad gewerk en geboer het.

David is oorlede op 7 Mei 1953 in die ouderdom van 73 jaar. Cornelia oorleef haar man met agtien jaar en sterf op 6 Desember 1971.

ORIGINEEL REGISTER.										
Huwelijksbevestiging te <i>Heidelberg District Heidelberg</i>										
No.	Wanneer gekwê.	Volle naam der getroudes.	Ouderdom	Waar geboen.	Conditie	Mit of sonder hewigse voorwaaen.	Woonplaat tydens het Huwelik.	Die kerklike afhankling of Luusale.	Mit wien ooreent.	Ataamklinge.
6	6 Augustus 1907	David Schalk du Preez	27	Heidelberg, Standerton	Fransoos		Rietvlei, Heidelberg, Fransoos, Standerton	Heidelberg	Egpaar	
		Cornelia Petronella Venter	20	Standerton, Heidelberg			Bonnamfontein, Standerton	Heidelberg	Ouders	

Dit Huwelik is bevestig deur mij op hede, den 6de dag van Augustus 1907

In teenwoordigheid der ondergetekende getuies:

Getuies:

1. *G. J. du Preez*

2. *P. J. G. Krause*

Die Huwelik is voltrekken tussen ons: *D. S. du Preez* en *C. P. Venter*

Doekant.

Huweliksertifikaat van David en Cornelia. Die getuies is sy pa en Cornelia se broer, Pieter.⁵⁵

Gerhardus Andries Stefanus du Preez

(h5)

(1882 – 1964)

Oriëntasie

Fanie⁵⁶ du Preez is gebore in 1882 en is oorlede in 1964 in die ouderdom van 82 jaar.

Die 26-jarige Fanie trou in 1909 met die 21-jarige Anna⁵⁷ Labuschagne. Sy is gebore in 1888 en is oorlede in 1984 in die ouderdom van 95 jaar en 9 maande.

Hulle het vier kinders gehad en het in die Heidelberg/Bethal Distrikte gewoon.

Genealogiese gegewens

h5 **DU PREEZ, Gerhardus Andries Stefanus:** *Heidelberg Dist. 10.4.1882⁵⁸; †Bethal Hospitaal 1.11.1964⁵⁹. # Morgenzon.

x Heidelberg Tvl. GK 26.1.1909⁶⁰: **LABUSCHAGNE, Anna Cecilia:** *7.5.1888⁶¹; ≈Potchefstroom GK Rietvallei 19.8.1888⁶²; †Morgenzon 25.2.1984⁶³: Dogter van Philippus Andries Wilhelmus Albertus LABUSCHAGNE en Catharina Maria Magdalena DREYER.⁶⁴

G a s du Preez

Lewensloop

Fanie was die vyfde kind in die gesin en die derde seun. Hy is op 10 April 1882 gebore in die Distrik Heidelberg Tvl. Volgens die tradisie in die familie, het Fanie saam met sy pa en twee broers dwarsdeur die Anglo-Boereoorlog geveg in die Heidelberg Kommando. Hy was 17½ jaar oud met die aanvang van die oorlog.

A. C. Labuschagne

Anna Cecilia Labuschagne se handtekening

Ds. Petrus Postma van die Gereformeerde Kerk Heidelberg Tvl. bevestig op 26 Januarie 1909 te Heidelberg Tvl. Fanie se huwelik met Anna Labuschagne. Sy is gebore op 7 Mei 1888 en is gedoop in die Gereformeerde Kerk Potchefstroom (te Rietvallei) op 19 Augustus 1888. Die doopgetuies was Christiaan Gerhardus du Preez en Susanna Catharina Labuschagne. Daar kon nie vasgestel word of Anna tydens die Anglo-Boereoorlog in 'n konsentrasiekamp was nie.

In 1911 maak Fanie en Anna 'n testament waarin hulle aandui dat hulle te Leeuwkraal nr. 259 in die Distrik Heidelberg Tvl. woon. Sy woonplek ten tye van sy dood word aangedui as Uitkomst, Morgenzon. Daar kon nie bepaal word of hy in 'n stadium vaste eiendom gehad het nie. Hy het nie vaste eiendom ten tye van sy dood nagelaat nie en daar was slegs bates uit 'n spaarrekening, 'n motor en meubels in die boedel.

Fanie en Anna het vyf kinders gehad, waarvan vier nog leef 1964 toe Fanie oorlede is:

- Catharina Maria Magdalena du Preez wie se getroude van Wasserman was. Sy was reeds oorlede toe Fanie se boedel in 1964 beredder is. Dit is nie duidelik waar sy inpas in die volgorde van die kinders nie.
- Cornelia Maria du Preez wie se getroude van Bekker was.
- Philippus Andries Wilhelmus Albertus du Preez.
- Anna Cecilia du Preez met die getroude van Smit.
- Gerhardus Andries Stephanus du Preez.

Fanie sterf toe hy 82 jaar oud is op 1.11.1964 in die Bethal Hospitaal en word te Morgenzon begrawe. Anna oorleef hom met 19 jaar. Hulle was 55¼ jaar getroud.

Die Heidelberg Kommando 'n rukkies voor die Anglo-Boereoorlog⁶⁵

Cornelia Maria du Preez (h6) (1885 – 1886)

Oriëntasie

Cornelia Maria is gebore in 1885 en is amper tien maande later oorlede. Sy is na haar ma vernoem. Die naam is weer aan 'n latere kind toegeken.

Sy is gedoop te Potchefstroom en die doopgetuies was "Christoffel Johannes van Vuuren, Anna Catharina du Preez, Christiaan Gerhardus du Preez en Sara Catharina du Preez".

Genealogiese gegewens

h6 DU PREEZ, **Cornelia Maria**: *20.5.1885⁶⁶; ~Potchefstroom GK 26.7.1885⁶⁷; †17.3.1886⁶⁸.

Stephanus Petrus du Preez (h7) (1887 – 1887)

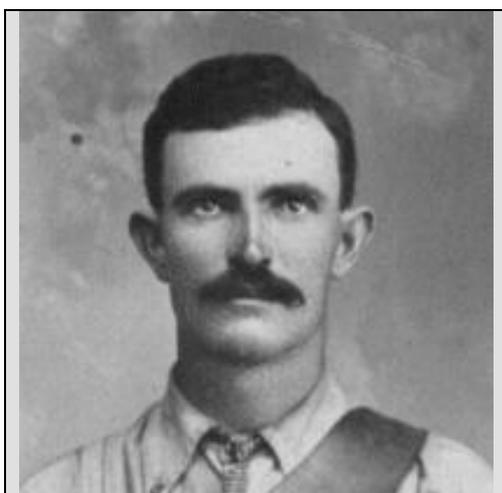
Oriëntasie

Stephanus Petrus du Preez is gebore op 22 Julie 1887 en die volgende dag oorlede. Die naam word weer toegeken.

Genealogiese gegewens

h7 DU PREEZ, **Stephanus Petrus**: *22.7.1887; †23.7.1887⁶⁹.

Stephanus Petrus du Preez (h8) (1888 – 1923)

Oriëntasie

Petrus⁷⁰ du Preez is gebore in 1888 en is in 1923 oorlede op 34-jarige ouderdom. Hy het geboer.

Hy trou in 1919 met Johanna⁷¹ Potgieter. Sy is gebore in 1899.

Hulle het een kind gehad en het tydens Petrus se dood gewoon te Rietvlei in die Rustenburg Distrik.

Genealogiese gegewens

h8 DU PREEZ, Stephanus Petrus: *Heidelberg Tvl. Dist.⁷² 3.7.1888⁷³; †Rustenburg Dist. Rietvlei 3.2.1923⁷⁴.

x Swartruggens 1919⁷⁵: POTGIETER, Johanna Isabella (Serfasina?): *1899⁷⁶.

Lewensloop

Petrus is die sewende kind in die gesin en kry dieselde naam as sy broer wat net ouer as hy is en vroeg oorlede is. Hy is gebore op 3 Julie 1888 in die Distrik Heidelberg Tvl.

Petrus is as 11-jarige seun saam met sy ma en drie van sy susters op 29 Junie 1901 deur die “Colonies Column” gevange geneem en kom op 1 Julie 1901 in die Heidelberg Konsentrasiekamp aan⁷⁷. Daar is ’n aantekening dat hulle op 8 April 1902 na Natal is, maar daar kon geen rekord daarvan in die registers van die Konsentrasiekampe in Natal opgespoor word nie. Die gegewens dui daarop dat hy saam met sy ouers op Wildealskraal gewoon het in daardie stadium.

In 1919 trou hy, toe hy 30 jaar oud is, met die 20-jarige Johanna Isabella (Serfasina?) Potgieter en hulle vestig hulle in die omgewing van Swartruggens in die Rustenburg Distrik. Hulle het ’n dogter Johanna Isabella.

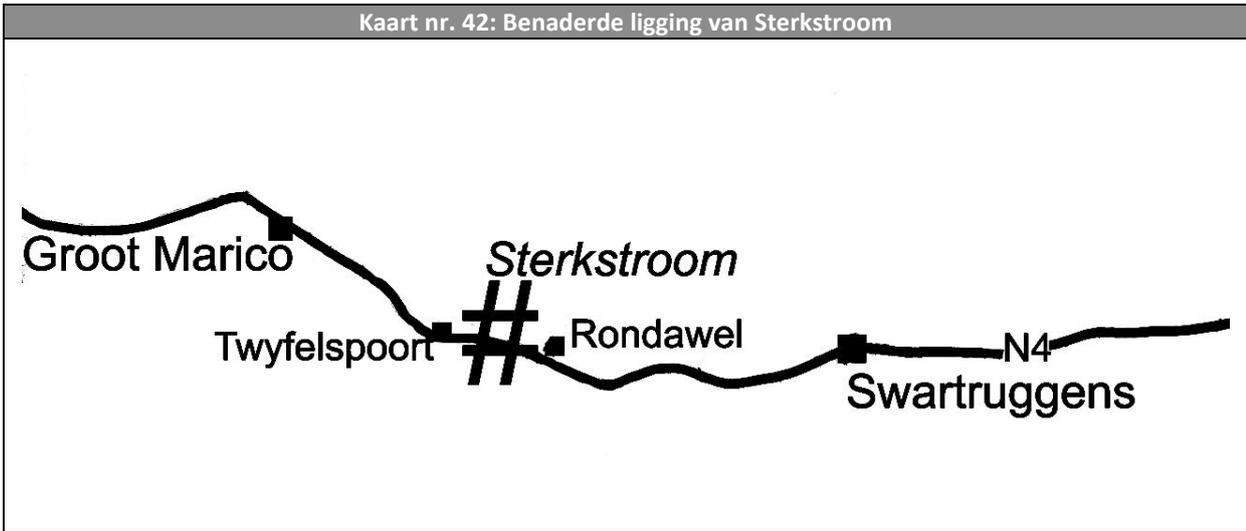
Handtekening van Johanna Isabella Potgieter

Daar is wyd gesoek na Johanna se herkoms en lewe na haar man se dood. Enkele moontlike kandidate is opgespoor, maar daar kon nie sonder twyfel bepaal word of een van hulle Johanna is nie. Hulle dogter Isabella kon ook nie opgespoor word nie.

Petrus verkry ’n onverdeelde agste aandeel in die plaas **Uitkyk** 277 in die Wyk Elandsrivier van die Rustenburg Distrik. Die plaas was 3071 morg groot. In 1922 word Gedeeltes C (19 morg) en K (549 morg) van die plaas **Sterkstroem**⁷⁸ in die Rustenburg Distrik aan Petrus oorgedra.

Skaars vier jaar na sy troue is Petrus oorlede. Teen sy afsterwe in 1923 word die boedel waardeer op £474.2.0.

Kaart nr. 42: Benaderde ligging van Sterkstroom

Susara Johanna du Preez (h9) (1890 – 1971)

Oriëntasie

Susara⁷⁹ du Preez is gebore in 1890 en is oorlede in 1971 in die ouderdom van 81 jaar.

Toe sy 28 jaar oud is, trou sy in 1919 met die 35-jarige Jan⁸⁰ van Vuuren. Hy is gebore in 1883 en is oorlede in 1966 in die ouderdom van amper 83 jaar. Hy was twee keer getroud. Sy eerste huwelik was met Susara Carolina Marx.

Saam met sy eerste vrou het Jan, volgens sy sterfkennisgewing, vyf kinders gehad en saam met Susara vyf. Hulle boer op Platkop in die Distrik Standerton.

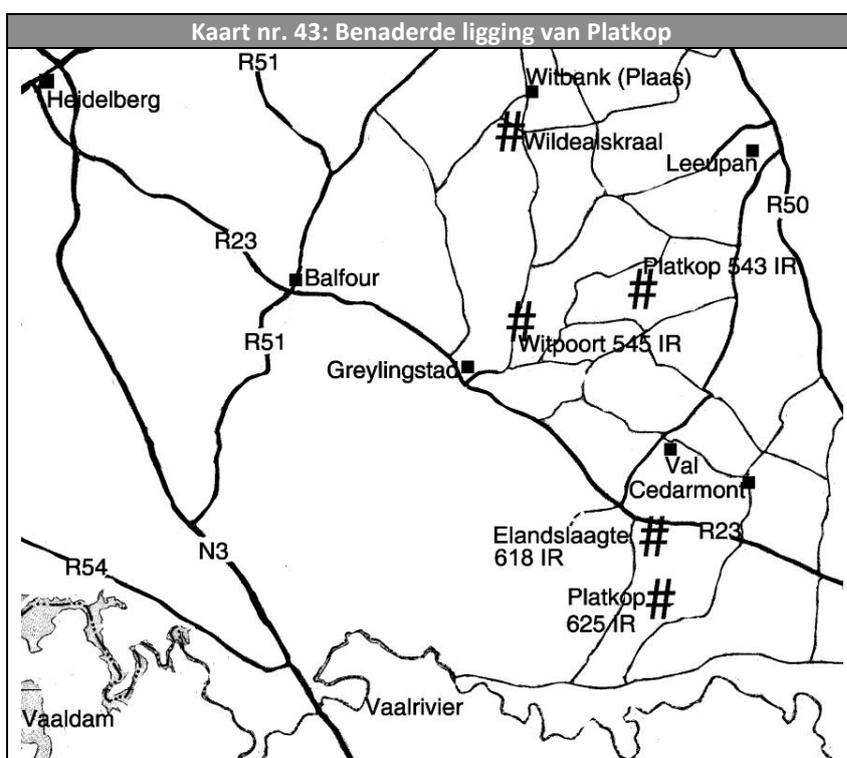
Genealogiese gegewens

h9 **DU PREEZ, Susara Johanna**: *Heidelberg Tvl. Dist. 6.9.1890⁸¹; ≈Heidelberg Tvl. GK 1.11.1891⁸²; †Belfast 14.9.1971⁸³.

x Greylingstad⁸⁴ 22.2.1919: **VAN VUUREN, Jan Bernardus Jansen**: *Potchefstroom Dist. 6.9.1883; †Standerton Dist. Platkop 4.9.1966⁸⁵. Seun van David Schalk Jansen VAN VUUREN en Christina Helena (Julena) CELLIERS.

[Jan Bernardus Jansen van Vuuren was voorheen getroud: -

x Standerton: **MARX, Susara Carolina**⁸⁶: *Standerton 1888; †Standerton Dist. Platkop 11.10.1916⁸⁷. Dogter van Lambertus Petrus MARX en Christina Johanna Sophia STEYN.]

Lewensloop

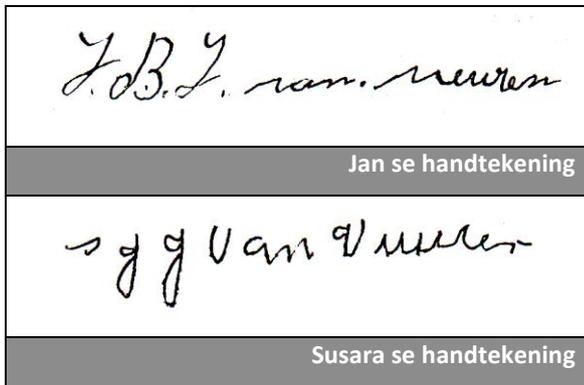
Susara is gebore in 1890 in die Heidelberg Tvl. Distrik en is gedoop te Heidelberg op 11 Januarie 1891. Die doopgetuies was "Christoffel Johannes Jansen van Vuuren, Susanna Catharina Orsila Magdalena du Preez en Gertruida Johanna Magdalena Dorothea du Preez".

Susara was tydens die Anglo-Boereoorlog saam met haar ma op 29 Junie 1901 deur die "Colonies Column" gevange geneem en kom op 1 Julie 1901 in die Heidelberg Konsentrasiekamp aan⁸⁸. Daar word in die konsentrasiekamp rekords na haar verwys as Susanna Katrina⁸⁹. Daar is 'n aantekening dat hulle op 8 April 1902 na

Natal is, maar geen rekord daarvan kon in die registers van die Konsentrasiekampe in Natal opgespoor word nie.

Jan is gebore in 1883. Hy trou eers met Susara Carolina Marx. Sy is op 27-jarige ouderdom in 1916 oorlede. Daar is vyf kinders uit hierdie huwelik aangedui op Susara Marx se sterfkennisgewing⁹⁰.

Jan en Susara trou in 1919 toe Jan 35 jaar oud is en Susara 28 jaar. Hulle het op die plaas **Platkop nr. 625**⁹¹ in die Standerton Distrik gewoon. Jan het 'n halwe aandeel in Gedeelte K (108 morg) van die plaas bekom op 29 April 1910 vanaf sy skoonvader en 'n onverdeelde kwart aandeel van in Gedeelte H van die plaas bekom op 8 Julie 1929 – ook vanaf sy skoonvader Marx.

Jan en Susara was vir 47 jaar getroud en het volgens Susara se sterfkennisgewing vyf kinders gehad:

- Maria Elizabeth Jansen van Vuuren, getroud met Gabriel Mathys (Marthinus) Wolmarans.
- Cornelia Maria Jansen van Vuuren, getroud met Marthinus Petrus Jansen van Rensburg.
- Susara Johanna Jansen van Vuuren, getroud met Francois Johannes Van Dyk.
- Jan Bernardus Jansen van Vuuren, wat geen kinders gehad het nie.
- Gertruida Jansen van Vuuren, wat geen kinders gehad het nie.

Jan is op 4 September 1966 oorlede op die plaas Platkop. Sy boedel is toe teen R4 100 waardeer. Susara erf die helfte van die vaste bates en die sewe kinders die ander helfte⁹².

Susara het teen die einde van haar lewe ingewoon by haar dogter Maria Elizabeth Wolmarans te Van Riebeeckstraat 104, Belfast - aan wie sy twee-derdes van haar boedel bemaak. Sy is in Belfast oorlede op 14 September 1971 toe sy 81 jaar oud was.

Cornelia Maria du Preez (h10) (1893 – 1972)

Oriëntasie

Daar kon uiters min oor hierdie egpaar opgespoor word.

Maria⁹³ du Preez is gebore op in 1893 en oorlede op in 1972 in die ouderdom van 79 jaar.

Sy was getroud met Willie Green. Hy is gebore op in 1884 en is oorlede op in 1968 in die ouderdom van 83 jaar.

Genealogiese gegewens

h10 **DU PREEZ, Cornelia Maria**: *27.5.1893⁹⁴; ≈Heidelberg, Tvl. GKSA 25.6.1893⁹⁵; †Standerton 3.11.1972⁹⁶; #Standerton, Meyerville Begraafplaas.

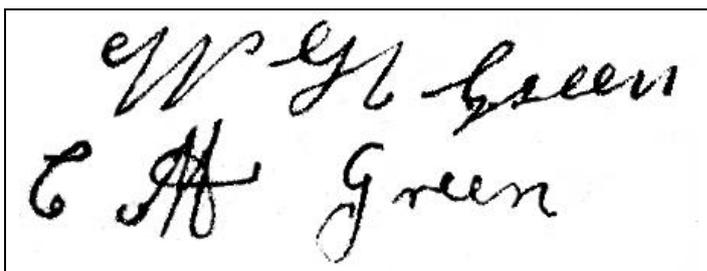
x: **GREEN, William Hendrik**: *30.5.1884⁹⁷; †Standerton 21.2.1968⁹⁸; # Standerton, Meyerville Begraafplaas.

Lewensloop

Maria is gebore op 27 Mei 1893, heel waarskynlik te Wildealskraal. Sy is gedoop in die Gereformeerde Kerk Heidelberg, Transvaal op 25 Junie 1893. Die doopgetuies was "Gertruida Johanna du Preez (blykbaar haar oudste suster) en David van Vuuren"⁹⁹.

Maria was tydens die Anglo-Boereoorlog saam met haar ma op 29 Junie 1901 deur die "Colonies Column" gevange geneem en kom op 1 Julie 1901 in die Heidelberg Konsentrasiekamp aan. In die konsentrasiekamp rekords word aangedui dat sy ses jaar oud was¹⁰⁰ maar sy moes in werklikheid agt jaar oud gewees het. Daar is 'n aantekening dat hulle op 8 April 1902 na Natal is, maar geen rekord daarvan kon in die registers van die Konsentrasiekampe in Natal opgespoor word nie.

Willie Green is gebore op 30 Mei 1884. Daar kon nie verdere gegewens oor hom opgespoor word nie.

The image shows two handwritten signatures in black ink on a white background. The top signature reads 'W. G. Green' and the bottom signature reads 'C. A. Green'. Both are written in a cursive, slightly slanted style.

Daar was blykbaar 'n breuk tussen hulle en die res van die familie met die gevolg dat uiters min oor hulle opgespoor kon word. Daar is ook nie boedelgegewens oor hulle beskikbaar nie. Hulle het later jare te Meyerville, Standerton, gewoon.

Die Genealogiese Genootskap van Suid-Afrika het 'n projek waarin die gegewens op grafstene aangeteken word. Dit is uit dié databasis dat gegewens vanaf die grafstene van Maria en Willie bekom kon word.

Oriëntasie

Op 14 Januarie 1897 is daar vir Gerhardus en Cornelia weer 'n seuntjie gebore. Hy is egter dieselfde dag oorlede.

Genealogiese gegewens

h11 DU PREEZ, Seun: *14.1.1897¹⁰¹; †14.1.1897¹⁰².

¹ Sy noemnaam is nie bekend nie. Dit is onwaarskynlik dat dit Gert sou wees want hy het 'n ouer broer met die naam gehad. Sy eerste naam word gebruik asof dit die noemnaam is.

² Noemnaam onbekend. Gebruik eerste naam.

³ Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika*. Waterkloofrif, Pretoria. ISBN 0 62030 469 3. Bl. 222.

⁴ Pretorius, W.J. 2007. *Die Britse Owerheid en die Burgerlike Bevolking van Heidelberg, Transvaal, gedurende die Anglo-Boereoorlog*. Universiteit van Pretoria: Ongepubliseerde DPhil-verhandeling. Bl. 19.

⁵ Uys, Ian. 1981. *Heidelbergers of te Boer War*. Heidelberg: ISBN 0 62004 882 4. Bl. 17 tot 50.

⁶ Uys, Ian. 1981. *Heidelbergers of te Boer War*. Bl. 66 – 70.

⁷ Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika*. Bl. 222. In die doopregister is sy name aangedui as Gerhardus Christoffel Stephanus, maar hy het homself in die huweliks- en doopregisters van sy kinders opgegee as Gerhardus Stephanus Christoffel. In sy Bybel het hy ook in sy eie handskrif sy voorletters aangedui as G. S. C.

⁸ Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika*. Bl. 222. Daar kon nie dokumentêre bewys gevind word dat sy vader reeds in 1852 Seekoeifontein besit het nie. Daar is eers op 31.3.1869 'n aantekening dat die helfte van die plaas geregistreer is in die naam van sy pa. Die aanduiding dat hy op Seekoeifontein gebore is, versterk die vermoede dat sy ouers by sy Lindeque stiefgrootouers gewoon het vir 'n geruime tyd.

⁹ Nederduits Hervormde Kerk Argief. Doopregister Potchefstroom. Hy word in die Doopregister aangedui as Gerhardus Christoffel Stephanus maar oral elders soos wat hy bekend gestaan het.

¹⁰ TAB MHG 92367.

¹¹ GKSA Argief. Huweliksregister Potchefstroom. 5.1.1.

¹² Nederduits Hervormde Kerk Argief. Doopregister Potchefstroom. Die geboortedatum word aangedui as 3 Julie 1854 in Du Preez, R.J. 1909. *Geskrewe Geslagsregisterboek: Enkele Du Preez en ander geslagte*. Handgeskrewe boek in besit van skrywer.

¹³ Nederduits Hervormde Kerk Argief. Doopregister Potchefstroom.

¹⁴ Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika*. Bl. 223.

¹⁵ Kyk by die gedeelte oor David in hierdie hoofstuk.

¹⁶ Du Toit, Graham C L. E-pos 8.7.2008 aan R.J. du Preez.

¹⁷ TAB CJC 835 Verw. 1068.

¹⁸ TAB DBC 59 en 60.

¹⁹ Daar is nie so 'n dogter van die gesin nie, maar die dogter Susara Johanna word nie genoem nie. Susara Johanna sou egter 10 tot 12 jaar oud gewees het by gevangening. Daar is 'n verwysing hierna by Susanna Johanna.

²⁰ Misgund, net suid van die huidige Johannesburg, was in Heidelberg Distrik, Wyk Kliprivier. 'n Gedeelte van die plaas is deur Gerhardus se oudste broer, Andries, aangekoop van Andries se skoonmoeder Martha Maria Lindeque (geb. Du Preez) en tante van Gerhardus. Gerhardus se vader is daar oorlede. Misgund het in die tyd onder bespreking binne die grense van die GK Pretoria ressorteer.

²¹ TAB MHG 51407.

²² In die geval van 'n paar kinders (o.a. in 1908 en 1909) word aangedui dat hulle afkomstig is van Rietvlei. Daar is egter nie 'n leidraad wat kan help om die regte Rietvlei te identifiseer nie. In die omgewing waar hulle gewoon het, was daar twee Rietvleie. Rietvallei 546 IR is naby die een plaas Platkop, suid van Wildealskraal en noord van Greylingstad. Rietvlei 600 IR is weer suid-oos van die Grootvleidam en 'n hele entjie wes van Elandsdraal.

²³ GKSA Argief. Lidmateregister Potchefstroom. 3.1.1.

²⁴ Die prosedure word weer gevolg om die eerste naam as noemnaam te gebruik in die gevalle waar die noemnaam nie bekend is nie.

- ²⁵ Susara Catharina Johanna Magdalena Coetzee, dogter van Johanna Jacoba Coetzee (gebore Du Preez) wat die dogter was van Roelof Johannes du Preez h3.
- ²⁶ Haar noemnaam is onbekend. Die eerste naam word gebruik as noemnaam.
- ²⁷ Sy noemnaam is onbekend. Die eerste naam word gebruik as noemnaam.
- ²⁸ GKSA Argief. Doopregister Pretoria 4.1.1 Die geboortedatum word aangedui as 13.7.1874.
- Du Preez, R.J. 1909. *Geskrewe Geslagsregisterboek: Enkele Du Preez en ander geslagte*. Die geboortedatum word ook verstrek as 13 Julie 1874. Hy was Gertruida se broer.
 - Venter, Barend. E-pos 11 Oktober 2004 oor bepaalde Ventergeslagte aan R.J. du Preez. Hy verstrek 13.6.1874.
 - Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika*. Bl. 223 gee ook 13.6.1874.
 - Die datum verstrek in die doopregister word aanvaar.
- ²⁹ GKSA Argief. Doopregister Pretoria. 4.1.1.
- ³⁰ GKSA Argief. Huweliksregister Heidelberg Tvl.
- ³¹ Aangedui op vader se Sterfkennisgewing.
- ³² Venter, Barend. E-pos 11 Oktober 2004 oor bepaalde Ventergeslagte aan R.J. du Preez.
- ³³ TAB MHG 6395/53.
- ³⁴ In die Huweliksregister word haar ouderdom as 27 jaar aangegee.
- ³⁵ TAB CJC 1152 Verw. 1381. Die handtekening van die Pieter op die eis toon ooreenkoms met 'n beskikbare handtekening van die Pieter waaroor dit hier gaan. Daar is op die eis 'n verklaring van sy broer Petrus Jacobus Stephanus Venter. Pieter se broer wat net ouer as hy was, was Petrus Jacobus Stephanus Johannes Lodewyk Venter. Pieter is gebore op Bosmansfontein en volgens die eis woon die eiser op die plaas Bosmansfontein wat aan sy vader behoort en betaal hy geen huur nie.
- ³⁶ Madmappers: Elandslaagte 618 IR: Kaart 2628DD: GEO (WGS84) $-(28.92392313, -26.88240718)$ $26^{\circ}52'56.67''S, 28^{\circ}55'26.12''O$. Mapset: *South Africa – AfricaTopo GPS topographic map series*. DVDs 1 en 2. Versprei deur Madmappers.
- ³⁷ TAB MHG 92367.
- ³⁸ GKSA Argief. Doopregister Pretoria. 4.1.1.
- ³⁹ GKSA Argief. Doopregister Pretoria. 4.1.1.
- ⁴⁰ Du Preez, R.J. 1909. *Geskrewe Geslagsregisterboek: Enkele Du Preez en ander geslagte*. Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika*, Bl. 223, gee 16.3.1877.
- ⁴¹ Noemnaam volgens oorlewering in die familie.
- ⁴² Noemnaam onbekend. Gebruik eerste naam.
- ⁴³ GKSA Argief. Doopregister Pretoria. 4.1.1. Op sy Sterfkennisgewing (TAB MHG 3106/53) word sy geboorteplek as Distrik Potchefstroom aangedui, maar dit lyk nie korrek nie.
- ⁴⁴ GKSA Argief. Doopregister Pretoria. 4.1.1.
- ⁴⁵ TAB MHG 3106/53.
- ⁴⁶ GKSA Argief. Huweliksregister Heidelberg Tvl.
- ⁴⁷ Venter, Barend. E-pos 11 Oktober 2004 oor bepaalde Ventergeslagte aan R.J. du Preez.
- ⁴⁸ TAB DBC 59.
- ⁴⁹ Du Preez, M.H.C. 1999. *Du Preez Krygsgevangenes van die Engelse tydens die Tweede Vryheidsoorlog*. Gepubliseer in Du Preez-Nuus nr. 24, 1999: ISSN 1019-6633. Bl. 17.
- ⁵⁰ TAB Foto 1383.
- ⁵¹ TAB CJC 774 Verw. 723.
- ⁵² TAB MHG 3106/53. Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika*. Bl. 225 verstrek nie die naam van die negende kind David Schalk, wat op die Sterfkennis voorkom, nie.
- ⁵³ Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika*. Bl. 224 tot 225.
- ⁵⁴ TAB MHG 3103/53 gee haar name as Helena Gertruida en dui aan dat sy met Petrus Lafras Marx getroud is.
- ⁵⁵ GKSA Argief. Huweliksregister Heidelberg Tvl.
- ⁵⁶ Du Preez, J L. Onderhoude.
- ⁵⁷ Noemnaam onbekend. Gebruik eerste naam.
- ⁵⁸ TAB MHG 10057/64. Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika* dui die geboorteplek as Potchefstroom aan.
- ⁵⁹ TAB MHG 10057/64.
- ⁶⁰ GKSA Argief. Huweliksregister Heidelberg Tvl.
- ⁶¹ GKSA Argief. Doopregister Potchefstroom. 4.1.1.
- ⁶² GKSA Argief. Doopregister Potchefstroom. 4.1.1.
- ⁶³ Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika*. Bl. 225.
- ⁶⁴ GKSA Argief. Doopregister Potchefstroom. 4.1.1.
- ⁶⁵ TAB Foto 16142.
- ⁶⁶ Du Preez, R.J. 1909. *Geskrewe Geslagsregisterboek: Enkele Du Preez en ander geslagte*.
- ⁶⁷ GKSA Argief. Doopregister Potchefstroom. 4.1.1.
- ⁶⁸ Du Preez, R.J. 1909. *Geskrewe Geslagsregisterboek: Enkele Du Preez en ander geslagte*.
- ⁶⁹ Du Preez, R.J. 1909. *Geskrewe Geslagsregisterboek: Enkele Du Preez en ander geslagte*.
- ⁷⁰ Du Preez, J L. Onderhoude.
- ⁷¹ Noemnaam onbekend. Gebruik eerste naam.

-
- ⁷² TAB MHG 51407.
- ⁷³ Du Preez, R.J. 1909. *Geskrewe Geslagsregisterboek: Enkele Du Preez en ander geslagte*.
- ⁷⁴ TAB MHG 51407.
- ⁷⁵ Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika*. Bl. 225.
- ⁷⁶ Du Preez, M. H. C. 2003. *Die Familie du Preez van Suid-Afrika*. Bl. 225.
- ⁷⁷ TAB DBC 59 en 60.
- ⁷⁸ Madmappers DVD 2. Kaart 2526DA. GEO(WGS84) –(26.54570024, -25,64254137) 25°38'33.15"S, 26°32'44.52"O.
- ⁷⁹ Noemnaam onbekend. Gebruik eerste naam as noemnaam.
- ⁸⁰ Noemnaam onbekend. Gebruik eerste naam as noemnaam.
- ⁸¹ GKSA Argief. Doopregister Heidelberg Tvl. Du Preez, R.J. 1909. *Geskrewe Geslagsregisterboek: Enkele Du Preez en ander geslagte* verstrekk 27.5.1890.
- ⁸² GKSA Argief. Doopregister Heidelberg Tvl. 4.1.2.
- ⁸³ TAB MHG 10341/71.
- ⁸⁴ TAB MHG 7752/66.
- ⁸⁵ TAB MHG 7752/66.
- ⁸⁶ TAB MHG 30285.
- ⁸⁷ TAB MHG 30285.
- ⁸⁸ Kyk by haar ouers – daar is 'n ander naam en haar naam kom nie voor nie.
- ⁸⁹ TAB DBC 59 en 60.
- ⁹⁰ TAB MHG 30285.
- ⁹¹ Madmappers. DVD 2. Kaart 2628DD. GEO (WGS84) –(28.94282601, - 26.94395446) 26°56'05.84"S, 28°55'29.37"O.
- ⁹² TAB MHG 7752/66.
- ⁹³ Noemnaam onbekend. Gebruik tweede naam.
- ⁹⁴ Du Preez, R.J. 1909. *Geskrewe Geslagsregisterboek: Enkele Du Preez en ander geslagte*.
- ⁹⁵ GKSA Argief. Doopregister Heidelberg Tvl. 4.1.2.
- ⁹⁶ Genealogiese Genootskap van Suid-Afrika. *Begraafplaasprojek*. CD.
- ⁹⁷ Genealogiese Genootskap van Suid-Afrika. *Begraafplaasprojek*. CD.
- ⁹⁸ Genealogiese Genootskap van Suid-Afrika. *Begraafplaasprojek*. CD.
- ⁹⁹ GKSA Argief. Doopregister Heidelberg Tvl. 4.1.2.
- ¹⁰⁰ TAB DBC 59 en 60.
- ¹⁰¹ Du Preez, R.J. 1909. *Geskrewe Geslagsregisterboek: Enkele Du Preez en ander geslagte*.
- ¹⁰² Du Preez, R.J. 1909. *Geskrewe Geslagsregisterboek: Enkele Du Preez en ander geslagte*.